

ШУМАДИНЪА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ Н. Ненадовићъ.

ТЕЧ. V. Овај листъ излази у Вторникъ и Четвртакъ на по табака, а у Суботу на табаку. Цѣна му е за три мѣс. 5, а за пола годиве 10. цванц. За оглаше плаћа се одъ врте 5 крајц. за трипутъ. № 39.

ВЕЛИКОМЪ СРБСКОМЪ ПѢСНИКУ

Јовану Ст. Поповићу

(упокоеномъ 26. Фебр. ов. г.)

Скривено небо облакомъ тавнимъ
Прориче жалость, задае страхъ.

Сунце са ладнимъ сузама самимъ
Залази за брегъ оставя мракъ.

Свећа већъ гори — замукли люди —
Тежко е снуждена свачія грудъ;
Съ постель смртне пѣсникъ се буди,
Очи отвара последній путь.

„Чуйте све желъ живота мога,
У овомъ часу када се мре;

„Аманетъ Србству: љубавъ и слога!
Несрећный раздоръ дуго га тре.

„Слога и воля опетъ ће дићи.
На бойномъ пољу срушенный храмъ.

„Србство ће друге народе стићи,
Неће никакавъ трити срамъ.

„Та ніе вамъда промисо Божій
Вѣчној несрећи баціо насъ.

„Нека се свакиј на добро сложи!
Пѣсници, на то управте гласъ!

„Гледайте само народа срећу,
Рушите робство и глупу ноћъ;

„Богови зато дадоше већу
У ваше руке снагу и моћъ.

„Оставте другимъ народъма нека
Пѣваю женску лепоту, сласть;

„Вы пѣсномъ Србству тражите лека,
Гнявите сваку себичну страсть.

„Небойте с' вигда казат истину
За добро и срећу народа свогъ;

„Правди предайте свою судбину. —
Небойте с', пѣснике брани Богъ!

„Скupo и страшно плаћаю они,
Ко врећа усхићенъ въ напредку гласъ.

„Крозъ савъ светъ нѣга проклетство гони;
Пѣсникъ надъ чувствомъ имаде власть.

„Узмите примѣръъ народне пѣвце,
Бсу ли гусле ласкале комъ?

„Поштенимъ, добрымъ, плетите вѣвце;
Себичнымъ, злима, будите громъ.

„Некъ свакиј ради са свое стране,
Нолико колико даде му Богъ.

„Некъ свакиј лечи носовске ране,
Некъ любя напредакъ рода свогъ.

„Садъ съ Богомъ, веће осећамъ ево
Последній мени избія часъ.

„Съ Богомъ о Срби, вама самъ пев'о,
Тужанъ ал' искренъ бѣше мой гласъ!“

Свећа с' воштана сломи на двоє,
Вѣтаръ потресе ужасно све.

Сви дркћу одъ стра' — до само пѣсникъ
Са чистомъ савешћу спокойно мре.

На тужно Србство и у средъ зиме
Паде изъ неба страовитъ громъ,

И преби лиру — ал' оста име
На вѣчный поносъ народу своомъ.

ЦРНЫЙ ПРОСИЯКЪ.

(п р о д у ж е н о.)

„Добра госпоіо,“ рекне онъ „неправо самъ радио и
каемъ се. У будуће ћу васъ слушати безъ гунђана.“

„Немой више да говоримо о томъ“ одговори гостпоя
одъ Рембри, привидно умирена. „Ты си кадкадъ мало
лудъ, али свакиј има свое мане. Приповеди ми историю
нашегъ младића.“

Караль ніе дао да му се двапутъ каже, и припо-
веди све, што е знао о Ксавіе-у. Маркиза слушаше га
съ найвећомъ пажњомъ.

„Копиле“ рекне она, кадъ е онај испричао; „я самъ
и сумњала, ал' нисамъ држала, да е башъ тако. Петнаестъ
Луидора месечно, петнаестъ Луидора, за коє незна, од-
кудъ му долазе! Садъ смо ту.“

Она се мало замисли, и тадъ на еданпутъ погледавши Карала, упыта га опоро: „Знашь ли, съ чега оћу да овогъ младића удалимъ?“

„Я недозволявамъ себи, даза тайне мое добре госпое разбирамъ,“ одговори Каралъ притворно.

„Я самъ мислила, ты видишь болѣ. Ксавіе любил господичну одъ Рембри.“

„Заборавіо самъ вамъ то казати.“

„А остало заръ непогађашъ?“

Каралъ се учини као да е любопытанъ чути.

„Господична одъ Рембри,“ настави Маркиза, „едина е наслѣдница могъ супруга, а овај има 500.000 франака прихода.“

„Да великогъ иманя!“ Викне мулатъ севаюћи очима.

„Мой бы сынъ Алфредъ јошть више имао, кадъ бы Сан-Доминго—но то е было на прошло. Алфредъ, кажемъ, едва пристоянъ ужитакъ има.“

„Разуземъ. — Женитба?“

„То е. Али Боже! опрости ми, я се боимъ, мала будала Елена мисли на овогъ Ксавіе-а више него што е пуждно. Сврѣ тога господинъ одъ Рембри особиту наклоность осећа спрамъ Ксавіе-а, за кога вели, да е овај нѣга одъ велике опасности избавіо.“

„То е рѣаво обстоятелство!“

„Было бы дакле лудо ово непознато сироче обичнымъ путемъ хтети удалити. Маркизь бы се противіо, и сама господична одъ Рембри могла бы се тyme довести у неприлику. Мора се какво веће средство употребити.“

„Я исчекуемъ ваше заповести“, рекне Каралъ.

„Кадъ самъ те овамо послала,“ дода Маркиза, имала самъ другій планъ, предај га заборавности, я одъ нѣга одустаемъ.“

„Съ тымъ болѣ!“ викне мулатъ. „Едногъ сиромашногъ младића мало по мало увући у порокъ, коракъ по коракъ нѣму слѣдовати, да бы га упропастио!“

„Окан' се тога,“ унадне му у речъ госпоя одъ Рембри. „Ты си врло невештъ; кадъ о моралу говоришь. Мой новъ планъ далеко е больій, онъ ће се само едногъ єдиногъ вечера моћи испунити и твое поштенѣ (Маркиза изговори ове речи ячимъ гласомъ) ямачно неће се одъ тога устручавати. — Чуй ме добро!“

Овде е госпоя одъ Рембри оставила креолскій начинъ говора и узела краій и сходни тонъ, што е болѣ, кадъ се говори о пословима. Она отквіе садъ са савршеномъ ясношчу и съ особито уређенымъ предговоромъ цео планъ, кои ће читателъи, кадъ га упознаю, наћи да е пакостанъ, но кои е уедно дао доказателство о изредной смотренности госпое Маркизе.

Каралъ слушаше свою „добра госпоя,“ съ внимателношчу. Што е више она говорила, у толико е већма участвовао мулатъ, помоћу свое неваляле природе; у тако згодно начиньномъ плану. По кадкадъ изьявљываше свое дивленѣ.

Но кадъ е госпоя одъ Рембри ућутала, дође Каралъ тайно на противне мисли; онъ представи слѣдства и ваћаше га гроза; кадъ на извршенѣ помисли. Јошть гдикоя боля осећаня быяу заостала у овомъ чове-

ку. Кодъ нѣга быяше увекъ болѣ прво осећанѣ, него далѣ размышляванѣ.

„Шта мислишь о томе?“ упыта га Маркиза, окончавши свое разлаганѣ.

Каралъ се затезаше одговорити. „Госпоіо“ рекне онъ уплашенъ, „вы не можете захтевати, да вамъ помажемъ у тако црвомъ издайству.“

„Ко е то казао, да ты мени помажешъ?“ викне госпоя одъ Рембри, а мећутимъ јой устне заиграю.

„Я мисля.“

„Ты си се преварио. Я се нећу никако мешати у то; ты морашъ самъ радити.“

При овомъ неочекиваномъ заключенію немогаше се мулатъ дуже уздржати.

„Заръ моя рола ніе доста грозна,“ рече онъ горко, „но оћете да ми е съ подсмеіомъ јошть више отежчате. Но добро, милостива госпоіо, башъ да бы ми толико зла учинили, колико сте годъ кадри, я вамъ одричемъ мое садѣйствованѣ.“

„Овај човекъ постае мало по мало неугоданъ“ промумла Маркиза, уставши равнодушно. „Съ Богомъ дакле мой бѣднй пріятелю,“ придода она, „потражићу каквогъ другогъ агента.“

Она приђе предъ огледало и намести съ пристойношћу свой индскій кажмирскій кушакъ.

„Заръ нећете вечерасъ доћи у нашъ хотелъ госпоя одъ Каралъ?“ упыта она. Имамо єдно пріятельско друштво.“

Каралъ се поклони съ невеселимъ лицемъ, ништа неодговоривши.

„Ако доћете,“ настави Маркиза, „неће те се каяти. Я намѣравамъ, да моимъ гостима представимъ исторію мулата Жонкила.“

„То нећете чинити!“ викне Каралъ.

„Заиста оћу.“

„Смилуйте се милостива госпоіо!“

Мулатъ быяше пао на колена, ал' госпоя одъ Рембри наместивши свой лепъ кушакъ, нѣшаше полагагимъ и тихимъ корацыма преко себе и изчезну.

Мулатъ се подигне полако. Лице му се помрачи, а очи укоче и закрваве.

„Заръ никадъ неће доћи редъ на мене!“ рече онъ потмулимъ гласомъ. „Ха! кадъ ми се едногъ дана пода прилика, како ћу се осветити!“

Оногъ часа кадъ е Маркиза одъ Рембри ступила у авлію, приђе къ нѣой наново просіакъ, кои е очекиваше стрпелыво, и пружи руку.

„Све єднако овај Црнй“ рекне она срдито.

Она окрене лице на другу страну и попне се у своя кола.

Црнацъ ніе се дао овымъ забунити; онъ се приближи и дуго бацаше испытуюће погледе у кола. Лице Маркизе, на кое е управо у овај паръ светлостъ одъ близу стоєћа фенѣра пала, могло се врло ясно познати.

Кадъ е она ово упорство видила, намршти се и спусти брзо завѣсу.

Просіакъ заиђе око кола и стане на друга вратаоца.

„Торнай се,“ рече госпоя одъ Рембри лютито; „я никадъ не делимъ ни єдномъ Црнцу!“

(продужиће се)

П Р В И Ц Е.

— При рекрутирано приведе грађанинъ еданъ уместо сына свога, кога е одъ воене службе ослободити желію, наймлѣногъ човека некогъ, кога при лѣкарокомъ испыту, збогъ тога, што е кратковидъ быо, за неспособна прогласе, и тако се збогъ тога офѣцирѣ на грађанина обреще: како сте се смели усудити, да слепа човека за промену сына вашего доведете.“ Тако, што самъ чуо, одговори онай, да господа офѣцири радо имаю да войници, као слепи у ватру иду.“

— Госпа една запыта едно плавокосо лепушкасто дете, шта му е мати? Умилято одговори малый: „Мати е моя дворянка кодъ господ. барона Н.“ — Лепо! А шта ти е отаць? „Отца нигда имао нисамъ.“

— Кодъ мртвогъ тѣла доброгъ познаника свога, кои е напрасно одъ колере умрѣо, стаине прѣтель еданъ, и са трогателношћу гледаюћи умрлога тужно уздане: „О бѣднѣй прѣтелю мой, какву ты ужасну смръть доживи!“

ДОМАШНІЙ ТЕАТОРЪ.

Колшія. Што сте тако невесели господине?

Господинъ. Жена ми е врло болестна, на сада стоимъ између очаянія и надежде.

Колшія. А кои лекаръ лечи е?

Господинъ. Докторъ Н. —

Колшія. Немойте ништа очаявати, онъ е и мою покойну жену лечіо.

З А Ч И Н Ц И.

Што челядь надроби, то домаћинъ мора да покуса.

Насилѣмъ и лажю немогу се люди дуго варати.

Чести ако и мали добытци држе куђу.

Велякій добытакъ тежко е кадъ безъ велике преваре.

Ко ніе изъ Даванаца, тай е обично изъ Грабинаца.

Кадъ срећа на вратима покуца, онда іой одма треба отворити.

ДОМАЋЕ и СТРАНЕ НОВОСТИ.**Т У Р С К А.**

У Бдрену стигла су 23. Априла два ескадрона турске кавалѣріе изъ Шумле, да пазе на безбѣдность вароши и околине.

— Изъ Крима имамо вѣсти до 17. Априла. Саюзничка войска повлачи се нагло съ Крима; но ипакъ ће то повлаченѣ доста времена коштати, почемъ сама Француска войска има четири дивизіе коняника и грднѣй ратнѣй матеріалъ; — одъ Француске войске већ су 40.000 момака на путу у Француску. Но ипакъ се мысли, да ће до конца Септембра и последнѣй войникъ съ Крима отићи. — Руси одъ некогъ времена долазе ређе у саюзничкѣй станъ; они се, као што чуемо, спремаю такође за одлазакъ съ Крима. Станъ здравля саюзничке войске примѣтно се поболшало.

У Анапи 19. Апр. — О ономъ сѣудару између Руса и Черкеза, кои смо телеграфскимъ путемъ дознали, чуемо садъ обширнѣ слѣдуюће: „Сеферъ-паша явля званично, да е едно руско одѣленѣ войске 12. Априла излетило изъ тврдинѣ Курни са четири польска топа, и да е напало на черкезко село Сунехъ, кое два сата одъ Кубана рѣке одстои. После упорногъ и жестокогъ боя запале Руси село, заробе преко 20 Черкеза и упрячкао преко 6000 комада стове. У слѣдству тога замомили су у Анапи скуплѣни черкезки поглавари Сефер-пашу, да предузме снажне мѣре, како бы обезбѣдио саобраштай овога села са планинскимъ предѣлима.

— Марашу (у Турской) догодіо се ужаснѣй случай. Еданъ Таліянцацъ, по имену Гвармани, спалѣнъ е са целомъ нѣговомъ породичомъ у нѣговой собственой кући. Као што се чуе, позванъ е истѣй Таліянцацъ по некомъ приватномъ послу предъ Кадію. Но незадоволянъ будучи съ пресудомъ Кадіе, учини онъ ту погрешку што е рѣчима Кадію яко увредіо. Кадія на то одма изиђе изъ

суднице, говорехи, да онъ неможе, предъ онымъ човекомъ стаяти, кои га е тако дубоко увредіо. Овай догађай прочуе се за найкраће време, и произведе найвеће огорченѣ. Светина, раздражена одъ неколико занешеняка, скупил се и почне тражити Таліянца, кои текъ што е своіой кући дошао одъ узруяне гунгуле обколѣнъ буде. Подпомогнуть одъ свои служителя, браніо се онъ съ почетка доста снажно и дочекао е нападаче съ ватромъ изъ пушакъ. Одъ Турака буду шесторица ранѣни, и то троица смртно. Садъ се поце бѣснило и огорченѣ скуплѣне гомиле на найвишій степенъ. Турцы запале куђу са своію страна и нису се пре оданде уклонили, догодъ ніе цела кућа изгорѣла и у развалинама своима саранила Гварманиа, нѣгову жену, нѣгова два детета и два служителя. То е све што се досадъ о овомъ ужасномъ догађаю дознати могло. Францускѣй посланикъ у Цариграду добыо е одну депешу коя му е тай догађай саобштила. Онъ е ту депешу, поднео Порти и зактевао е, да се снажне мѣре предузму противу виновника овогъ страовитогъ догађая; у слѣдству чега е Порта одма едно яко одѣленѣ войске у Марашъ оправила.

Р У С І И.

Изъ Петербурга пишу „Ле Нору“ подъ 26. Априломъ, приликкомъ наименована графа Горчакова за попечителя иностраня дѣла, слѣдуюће: „Породица Горчаковлѣва произлази по правой линіи одъ Рурика (основателя руске државе); она е была владаюћа княжеска династія у Чернигову; нѣно благородство трае више одъ 1000 година, али свое најсаяніе право на повѣренѣ свога владоаца и на благодарность свога отечества стекла е та породица заслугама, кое е она задобила у борби, изъ кое е Русія изишла са найвећомъ и најскупоцѣнѣномъ побѣдомъ, т. е. обштымъ уваженѣмъ и почитованѣмъ. Како

у Бечу тако и у Севастополю были су Горчакови први на жестокомъ боишту, гди се годъ тицало чести и славе руске. Князь Александеръ Горчаковъ, кои е тако племянный бранитель и поборникъ руске чести, показа е ипакъ на бечкимъ конференціама духъ умѣренности, кои доиста довольно емствуе Европи за честиту, достойну и миролюбиву политику Русіе. Кады бы князь Горчаковъ садъ отворио свое срце и саобштио свое мишленъ и убеженъ, то бы онъ безъ сумнѣ европскимъ владама и садъ оне исте рѣчи рекао, кое е онъ прошле године на бечкимъ конференціама изустіо, а те рѣчи есу:

„Мы смо люди озбыльни, кои смо се сабрали, да рѣшимо озбыльнѣ задатакъ, и доиста найтежій саданѣга вѣка и времена; мы морамо еданъ другоме срдачно приближити се, да бы могли успѣшно остварити начела, коя смо за наша обшта начела признали и примили, и по томе морамо се неодложно занимати съ разрѣшенѣмъ и развѣнѣмъ данашнѣгъ важногъ пытаня. Мы сви имамо едина иста начела; и надамъ се по томе, да имамо сви и едну исту цѣль.“ „Ова е цѣль обштіи миръ; овай е миръ садъ постигнуть, но има јошъ една цѣль, кое цѣли постиженѣ саданѣга е влада руска себи за задатакъ узели, а то е: обштіи светскій миръ, слава Русіе и одржанѣ пріятельски одношя са свима народима.“

„Естерайхише кореспонденцу“ являю подъ 4 Маіомъ изъ Черновица слѣдуюће: „Као што изъ Одесе подъ 18. Априломъ дознаемо, укинута су до коначногъ одлазка саюзне войске сви карантини на азовскомъ мору, и на прибрежю Крима, изузимаюћи самопристаниште одеско.“

ФРАНЦУСКА.

„Пей“ потврђава, да посланство ђенерала Нея и Грен у Петербургъ нема никакву другу цѣль, него ту, да однесе одговоръ на обяву о ступаню цара Александра на престолъ, и по томе сасвимъ е погрешно потврђиванѣ неки листови, да речени ђенерали иду у Петербургъ да даду цару рускомъ объясненя о оддѣльномъ уговору између западны сила и Аустрије, кои е заключенъ 4. Априла.

ЕНГЛЕСКА.

„Адвертизеръ“ явля, да е лордъ Стратфордъ де Редклифъ поднео оставку, или управо рећи, да е разрѣшенъ одъ свога званія, и да ће за кратко време отићи у Енглеску.

ПРОТОКОЛИ КОНФЕРЕНЦІА.

(продужено)

Главный пуномоћникъ турскій примѣти, да му наставлена недаю власти, коначно пристати на тай саставъ. Онъ задржава себи право на одобренъ одъ двора нѣговогъ, кое ће искати по телеграфу.

Чланови комисіе, кои су предложили основе задатку, коимъ се занима конгресъ, позову се, да се саедине ради израженя предлога о тексту, кои мере, кое бы се имале предузети што се тиче Србіе, одређуе, и кои се такође има метнути у уговоръ.

Главный французскій пуномоћникъ вели, да е важно споразумети се о изразима, коима ће се служити у уговору, да се потврди ступанѣ турске у „европско сагласіе“, па за ту цѣль прочита предлогъ за два чланка.

Турскій пуномоћникъ мисли, да ће у томе погледу најцѣлеходниѣ быти, ако се остане при саставу, кои е онъ предлагао бечкомъ конгресу, и предложи са конгресу.

На предлогъ грофа Валевскогъ заключи конгресъ, да се што пре састави една комисія, у којој да буду Али-паша и други пуномоћници: аустријскій, французскій, енглескій, рускій и сардинскій, те да предложи саставъ своју условія за уговоръ о миру, но кои предлогъ има гледати на заключеня у досадашнѣмъ протоколима. Конгресъ преда той комисіи предлоге, кое су главни пуномоћници французскій и турскій поднели о приманю турскога царства у явно европско право.

Грофъ Валевскій яви, да е као одговоръ на саобштенѣ, кое е као органъ конгреса имао налогъ учинити у Берлинь, добыю ту вѣсть, да е Прайска слѣдуюћи учинѣномъ іој позиву, наименовала себи за пуномоћнике: гг. барона Мантайфела, президента министерства иностраны дѣла, и грофа Хацфельда, изванредногъ посланика и опуномоћеногъ министра кодъ французскогъ двора.

(Слѣдую подписи).

Протоколъ № X.

Сѣдница одъ 6. Марта 1856.

Присутствовали су: пуномоћници аустријски, французски, енглески, руски, сардински и турски.

Протоколъ прошле сѣднице буде прочитанъ и одобренъ.

Заступници руски и турски предложе уговоръ, кои су између себе заключили о брою и коликои лаки лађа, кое ће прибрежне уржаве држати на црномъ мору ради сигурности нѣгове и нѣговы обала. Пошто се саставъ тога уговора испита, конгресъ нађе да се онъ слаже са основима, кои су о томе положени у предходнимъ условіяма за миръ, и заключи да се копія, кою су положили и подписали главни пуномоћници руски и турски, дода саданѣмъ протоколу.

Текстъ уговора сачиняваюћа комисія преко извѣстителя свога, барона Буркнея, извѣсти конгресъ о своме дѣланю: Такође као извѣститель, другій пуномоћникъ французскій извѣсти далъ, да се комисія понайпре занима редомъ, коимъ ће поедине одредбе уговора ићи една за другомъ, па вели да комисія за добро налази овај редъ: Повратакъ мира, — повлаченѣ войска изъ заузеты земаля — заробѣнцы у рату, — помилованѣ, — ступанѣ Турске у европско сагласіе, — судбина Христіяна, — прераженѣ уговора одъ 1841. год., — неутралисанѣ црнога моря, — слобода Дунава, — нова граница европске Турске, — Княжества Влашка и Молдавія, — княжество Србія, — мѣшовита комисія ради прегледа границе у Азія.

Прелазећи на читанѣ текста, комисіомъ израженогъ, баронъ Буркней саобшти предлогъ о овомъ уводу:

„Нѣгово Величество царъ французскій, Нѣво величество краљица Велике Британіе и Ирске, Нѣгово величество царъ рускій, Нѣгово Величество краљ сардинскій и Нѣгово величество Султанъ, желећи учинити край ратнымъ тегабама, и наумни у договору са царемъ аустријскимъ предупредити, да се више недогоде заплетя, кои су дали повода за ратъ, споразумели су се о средствима, снажнѣмъ и узайнимъ емствомъ осигурати неза-

вѣнность и целину турскаго царства. Поменути су Величества, одредивши сходна условія, да ту двоструку цѣль постигну, позвала Нѣгово Величество краля прайскогъ, да пристане у тай посао общтега помирена.

За ту су цѣль Нѣгово Величество наименовали себи за пуномоћнике: (слѣдую имена пруски пуномоћника).

Баронъ Буркней затимъ прочита ове параграфе:

„Одъ овогъ дана вечито ће живити у миру и приятельству съ едне стране Нѣгово Величество царь французскій, Нѣно Величество краљица савѣдѣны држава Велике Британіе и Ирске, Нѣгово Величество краљ сардинскій, и Нѣгово Величество Султанъ, а съ друге стране Нѣгово Величество царь рускій а тако и нѣгови наслѣдници и потомцы, нѣове државе и поданицы.“

„Будући да е међу поменутима Величествама срећно повраћенъ миръ, то се войске имаю повући изъ земаля, за време рата освоены или заузеты. Особитымъ уговорима одредиће се начинъ тога повлаченя, кое се има свршити што е годъ пре могуће. Нѣгово Величество, царь рускій обвезуе се вратити Нѣговомъ Величеству Султану варошь и градъ Карсъ, а тако исто и сву осталу земљу отоманску, кою су заузеле руске войске.“

„Нѣова Величества, царь французскій, краљица велико-британска, краљ сардинскій, и Султанъ обвезую се вратити Нѣговоме Величеству цару рускоме, варошь и пристаништа Севастополь, Балаклаву, Каминъ Евпаторію, Крчь, Фникале, Кинбурну, а тако и сву осталу земљу, кою су заузеле савѣдѣны войске.“

Лордъ Ковлей примѣти, да се по саставу два послѣдня параграфа може мислити, да ратујуће силе оће промену, а овамо предходна условія одређую да Русія у промену за земль, кое су заузеле савѣдѣны войске, пристане на уређенъ границе нѣне сирамъ европске Турске.

Другій пуномоћникъ рускій одговори, да се при томе пита о узайномъ враћаню земаля, кое су заузеле савѣдѣны войске, а никакко о уступаню земль, ербо ово само онда може бити на свомъ месту, кадъ се као што одређую предходна условія расправи европска граница.

Известитель комисіе предложи затимъ ове параграфе:

„Нѣгово Величество царь рускій, и Нѣова Величества: царь французскій, краљица велико-британска, краљ сардинскій и Султанъ обвезую се ослободити заробљене у рату, чимъ се поизменяю потврѣна овога уговора.“

Нѣова Величества царь французскій, краљица савѣдѣногъ краљвства великобританскогъ и ирскогъ, царь сверускій, краљ сардинскій, и Султанъ, сасвимъ праштаю свима онимъ своимъ поданицима, кои су се како му драго мешали у ратъ на кристь ствари непріятельве.“

(Затимъ долазе јоштъ два параграфа, и то 7. и 8. кои су пакъ већъ познати изъ уговора о миру.)

Грофъ Буоль яви, да е приміо одъ свога двора настављеня о Дунаву. Онъ вели да Аустрія пристае да се како на горній, тако и на долній Дунавъ подпуно употребе начела положена у актама бечкога конгреса, но тако ако се та мѣра сложи са обвезательствама, коя су прибрежне државе раніе савестно на себе узеле. Зато онъ предлага новъ саставъ дотичногъ чланка, кои, т. е. новъ саставъ, има за цѣль, да сасвимъ одговори

начелу слободне пловитбе, постављеномъ у предходнимъ условіама, а међутимъ ће се за одређено време испунити та обвезательства.

Пошто се тай новій предлогъ прочита, заключи конгресъ, да се истый овомъ протоколу приклучи у копіи, а остави за другу седницу да га испита.

Д О Д А Т А К Ъ I.

Особитый уговоръ између високе Порте и Русіе.

подписанъ двоимъ главны пуномоћника: грофомъ Орловомъ и Али-пашомъ.

Нѣгово Величество Султанъ, и Нѣгово Величество царь сверускій, гледајући на начело неутралисаня црномъ мора, кое е положено у уговору одъ . . . , међу кога уговарајуће силе и они спадаю, па по томе хотећи заедно уговарати ячину и брой лаки лађа, нужны за приморску службу, кое они задржаваю себи право држати на црномъ мору, науми су за ту цѣль заключити особитъ уговоръ, па су наименовали себи за пуномоћнике:

Нѣг. В. Султанъ Али-пашу и Мехмедъ-Ѣемиль-бей, а Нѣг. В. рускій царь грофа Орлова и барона Брунова.

Чланакъ 1. Высоке уговарајуће силе обвезую се недржати на црномъ мору никаквы други убойны лађа него оне, кои е брой, ячина и величина назначена у гдунемъ чланку.

Чланакъ 2. Свака висока уговарајућа сила задржава себи право, држати на томе мору по шесть пароброда, кои у дужину заузимаю 60 стопа воде; и четири лаке лађе, одъ кои ни една несме имати више одъ две стотине тона (една тона има 20 центій.)

Д О Д А Т А К Ъ II.

Чланакъ 1. Будући да су актама бечкога конгреса положена начела за уређенъ пловитбе на онимъ рѣкама кое протичу крозь више држава, то се уговарајуће стране саглашаваю, да та начела унапредакъ вреде и за Дунавъ и ушћа нѣгова. Оне проглашаваю ту одредбу унапредакъ за принадлежећу явноме европскомъ праву, и узимаю е подъ свое емство.

Пловитба на Дунаву несме се унапредакъ подвергати никаквой сметњи нити плаћаню, кое ніе изречно предвиђено у одредбама нижеслѣдуюћи чланка. Зато се неће ни царина, основана само на случаю пловеня по рѣцы, нити какво плаћанъ узимати одъ еснапа, кои се налази у лађама; и слободной пловиби несме се на путь метати никаква сметня, па была она каква му драго.

Чланакъ 2. У намѣри да се изврше одребе предидућегъ чланка, една ће комисія, у којой ће свака по еднимъ одасланикомъ бити заступљене: Аустрія, Француска, Велика Британія, Прайска, Русія, Сардинія и Турска, добыти налогъ да назначи послове, кои су нужни да се ушћа дунава очисте одъ песка, коимъ су заштивена, и да извршити те послове.

Да се подмире трошковы око тога посла, а тако и око мера, кое иду на то, да пловитбу на ушћама Дунава осигураю и олакшаю, то се могу сталне, комисіомъ по вишини гласова одређене таксе приличне величине узимати, но подъ тимъ изречнимъ условіемъ, да се и у томе, као и свакоме другомъ погледу, сасвимъ еднако поступи са заставама свію народа.

Чланак 3. Одредиће се комисија, у којој ће бити одасланици Аустрије, Баварске, Виртембершке, Србије, Влашке, Молдавије и Турске. Та комисија, која ће бити стална, има:

- израдити уредбе о повојној и рѣчној полицији;
- уклонити сметњу, па макаръ оне какве буде, само које не даду употребити одребе бечкога уговора у погледу на Дунавъ;
- наредити и дати извршити нуждне послове дуже целога течаја рѣке.

Чланак 4. Примѣтити се има, да крозъ две или три године или и пре, има европска комисија свршити свой задатакъ, а комисија прибрежны држава урадити послове, назначене у предидућемъ чланку подъ а) и б). Чимъ то подписанымъ силама, на конференцију саставшимъ се, дође до знања, они ће, пошто се о томе увѣре, изрећи да се разиђе европска комисија.

Чланак 5. Да се сигурније изврше преписи, кои се по предизложенимъ начелима заклуче заедничкимъ договоромъ, свака ће уговарајућа сила имати право, у свако време поставити на ушћа Дунава лаке лађе (едну или две).

Протоколъ № XI

2-га сѣдница одъ 6. Марта 1856. год.

На овој сѣдници были су: пуномоћници аустријски, француски, енглески, руски, сардински и турски.

Грофъ Валевскій яви, да му е одъ грофа Хаѣфелда явљено, да су прайски пуномоћници дошли у Паризъ.

Баронъ Мантайфель и Хаѣфелдъ буду уведени на конгресъ и предаду своя пуномоћия, која су нађена за уредна и која буду приключена актама конгреса.

Прайскимъ пуномоћницама саобште се у копія протоколи прошлы сѣдница.

Баронъ Буркней прочита параграфе о поновљеномъ уговора о мореузима. Ти параграфи овако су састављени:

„Уговоръ одъ 1. Юлія 1841. год., кои одржава старый основный законъ отоманскога царства о затвору мореуза Боспора и Дарданела, по общемъ договору прерађенъ е.

Актъ, за ту цѣль сходво томе начелу заключеный између уговарајући сила, есте и остае приключенъ садашнѣмъ уговору.“

Грофъ Валевскій предложи, да се одной комисіи преда да састави уговоръ, кои ће заменити уговоръ одъ 1. Юлія 1841. године.

Конгресъ се съ тымъ согласи, те се састави комисія одъ првы пуномоћника прайскогъ и турскогъ и други пуномоћника: францускогъ, рускогъ и сардинскогъ.

Протоколъ № XII

Сѣдница одъ 10. Марта 1856. год.

Присутствовали су: пуномоћници аустријски, француски, енглески, прайски, руски, сардински и турски.

Прочита се и одобри протоколъ 2-ге сѣднице одъ 6. Марта.

Грофъ Орловъ яви, да рускій дворъ одобрава предлогъ о уговору између Турске и Русіе што се тиче Дунава, придоданный протоколу X.

Грофъ Валевскій предложи, да се одной комисіи наложи да састави коначанъ предлогъ увода у уговоръ о миру.

То предложень прими се и састави комисія одъ други пуномоћника.

Протоколъ № XIII

Сѣдница одъ 12. Марта 1856.

На овој сѣдници были су пуномоћници аустријски, француски, енглески, руски, прайски сардински, и турски.

Протоколъ последнѣ сѣднице прочита се и одобри.

Баронъ Буркней извести се о раднѣ комисіе, којој е наложено саставити коначанъ предлогъ увода у главный уговоръ. Комисија та, вели известитель, имала е пронаћи текстъ, кои и све одношае споминѣ, а я задоволява сваку силу, која заключава миръ.

Затимъ се прочита слѣдујућій комисіомъ едногласно примљный предлогъ:

„Нѣгова Величества и т. д. и т. д., желећи учинити край ратнымъ бѣдама, и хотећи предупредити, да се више недогоде заплети, кои су дали повода рату, заключили су споразумети се са Нѣговымъ Величествомъ царемъ аустријскимъ о основима за повратакъ и утврђенъ мира, а уедно и сходнымъ и узаймнымъ емствима осигурати независность и цѣлокупность царства отоманскогъ.

За ту су цѣль поменуто Нѣгова Величества наименовала себи за пуномоћнике кои су се у Паризу састали на конгресъ.

Будући да су се срећно међу собомъ споразумели, то су Нѣгова Величества царъ францускій, царъ аустријскій, кралица саединѣногъ краљвства Велике Британіе и Ирске, царъ сверускій, краљ сардинскій и Султанъ, судећи да се за европску користь има краљ прайскій, као такође подписанъ на уговору одъ 1. Юлія 1841. год. позвати на участвованъ у мѣрама, ков се имаю наредити, и ценѣти важность, кою ће поменуто Нѣгово Величество дати, ако и онъ при томе буде, позвали га да пошлѣ пуномоћнике на конгресъ.

Зато е Нѣгово Величество краљ прайскій наименовао пуномоћнике“

Конгресъ прими тай предлогъ.

Грофъ Валевскій примѣти, да е конгресъ у одной одъ неки сѣдница заключіо напоменути у главномъ уговору и хатишерифъ, кои е Нѣгово Величество Султанъ скоро издао на користь немусломански свои поданика, и да е у осталомъ заключено, учинити то у изразима, кои не даду сумњати о слободи заключения, кою е томъ приликомъ имало отоманско правителство, а уедно и на начинъ такавъ, да се одтуда ни у коме случаю не може за остале силе извести право мешати се.

Грофъ Валевскій предложи, да се у общтый уговоръ, што се тиче четврте точки, метне слѣдујућій саставъ, кои по нѣговомъ мишљеню одговара намѣрама конгреса, и то: „Будући да е Нѣгово царско Величество Султанъ, непрестано бривући се о благу свою своей поданика безъ разлике вѣре и народности, издао ферманъ, кои на истый начинъ остваруе нѣгова великодушна чувства у томе погледу: то е заключіо саобщити уговарајућимъ силама поменутой ферманъ, кои е самъ издао по воли своіой суверенской.“

По себи се разуме, да то саобщитанъ, кога велику важность настоячимъ стране уговарајуће признаю, ови-

ма не да право, ма у комъ случаю, било све заедно или свака понаособъ, мешати се у одношае Нѣговогъ Величества Султана спрамъ поданика нѣгови, или и у унутрашню управу Нѣговогъ царства.“

Пуномоћници аустрійски, енглески и турски подпогну тай предлогъ као такавъ, кои сасвимъ одговара постављеној цѣли. Али-паша јошъ дода, да небы могао пристати на никакавъ другій саставъ, кои бы на то ишао, да силама да право, кое ограничава суверенску важность високе Порте.

Пуномоћници руски одговоре, да ту точку ваља особито узети на умъ, и да они немогу казати свое мишленъ пре него што се добро испита саставъ, кои е предложенъ на испитиванъ. Они зактеваю да се предлогъ преда комисіи.

Пуномоћници француски и енглески изясне се противъ тога предложена руски пуномоћника, позивајући се и сами на важность самога питања, о коме се има у подпуномъ засѣданію саветовати.

Закључено буде, да се тай предметъ има испитати на конгресу, и то у сѣдници, која е прва на реду. Први пуномоћникъ францускі саобшти чланке, кои се тичу Србіе и кое е саставила комисія, одређена за княжества.

На предлогъ грофа Кларендона закључи конгресъ, да се ти чланци узму у овай протоколъ, а за слѣдуюћу прву сѣдницу остави да се испитаю.

Ти чланци овако су састављени:

„Чланакъ . . . Княжество Србія и унапредъ ће зависити одъ високе Порте, сходно царскимъ хатишерифима, кои одређую и утврђую права тога княжества.

По томе ће исто княжество задржати свою независну и народну управу, а тако и подпуну слободу въ роисповеди, законодавства, трговине и пловитбе.

Поправке, кое се можда покажу за нуждне у уставнама Србіе, могу се само обштимъ договоромъ високе Порте и други уговарајући сила предузети.

Чланакъ . . . Портино право на посаду, онакво, као што е утврђено ранимъ одредбама, одржано е.

Чланакъ . . . Будући да Србія унапредакъ стои подъ заштитомъ своју сила, то неможе бити никаквогъ оружаногъ посредована на нѣной земљи ни одъ кое уговарајуће силе.“

(Слѣдую подписи)

На овай долеслѣдуюћій XIV. протоколъ паризки конференція нека изволе читателъи обратити особитый позоръ, почемъ се онъ изключително тиче Србіе, Црне Горе, Влашке и Молдавіе и своју Христіяна у турскоме царству.

Протоколъ XIV.

Сѣдница одъ 13. Марта 1856. год.

У овой сѣдници были су пуномоћници: аустрійски, француски, енглески, прайски, руски, сардински и турски.

Протоколъ предидуће сѣднице прочита се и одобри.

Руски пуномоћници позвани буду да саобште конгресу примѣтбе, кое су казали да ће учинити на предложеныи и у Протоколу XIII. садржаный саставъ четврте точке.

Баронъ Бруновъ разложи, како се тимъ, што се Христіянима у отоманскомъ царству допушта подпуну уживати права своя, дае за миръ едно емство више, кое е такође врло важно, и како се у томе погледу неможе довольно оцѣнити важность хатишерифа, кои е суверенскомъ вољомъ султановомъ скоро изданъ.

Руски пуномоћници незатежу се то признати, и срећни су што могу изъвити да тай актъ, у коме сваки ставъ ясно засведочава благонаклоне намере суверена, кои га е издао, и испуњава све нѣјове надежде, те јошъ и превазилази њ. Актъ тай ако се спомене и у уговору о миру, учиниће да се почитуе висока мудрость султанова, а уедно означи и брига, коју у томе погледу брину сва европска правительства. У томе се, рече, слажемо сви, и стои јошъ само за формомъ. Баронъ Бруновъ јошъ дода да се Христіяни у Турској тако особито тичу Русіе, да се она нашла побуђена сасвимъ пристати на еданъ ранив ставъ, но коме е гдишто замерено, башъ ако е и у њму речено да е хатишерифъ своевољанъ изразъ суверенске вољ султанове и да се у то несме нико мешати.

Збогъ чувствителности — настави даљ баронъ Бруновъ — коју мы почитуемо, мы се пролазимо тога састава, па предлагемо конгресу другій саставъ, кои намъ се чини да ће одговарати свима потребама, а да зато опетъ остане међу границама, кое су намъ назначене.

Баронъ Бруновъ прочита тай ставъ, кои овако гласи:

„Нѣгово Величество Султанъ, непрестано бринући се о благу своју свои поданика безъ разлике вере и народности, па издавши ферманъ, коимъ изъяснюе свое великодушне намере спрамъ христіянски поданика свога царства, закључио е тай ферманъ доставити уговарајућимъ силама до знања.

Нѣјова Величества царъ францускіи и т. д. признаю велику важность тога своевољногъ закључена суверенске вољ Нѣвогъ Величества султана. Иста Величества примаю саобштванъ хатишерифа као ново емство за побољшанъ судбине Христіяна на истоку, кое е обштыи предметъ желя нѣјовы на обшту користь човечности, просвете и побожности.

(даљ слѣдуе)

ТЕЛЕГРАФСКЕ ДЕПЕШЕ.

У Одеси 2. Мая. Данасъ одлазе неколико пређашњи чиновника рускога посланства на едномъ енглескомъ пароброду у Цариградъ. — У Одеси јошъ никако не учинио никакво олакшанъ при карантину.

У Берлину 6. Мая. Една телеграфска депеша одъ данашњегъ дана явля, да Краль неће данасъ јошъ отпутовати у Кенигсбергъ. „Цайтъ“ явля, да ће краль у слѣдству некогъ закъсненія удове царице руске текъ у понедељакъ тамо кренути се.

О Г Л А С И

Стецишта се отвараю:

1. При Суду Окр. Краинскогъ а) надъ целимъ иманѣмъ почив. Јованке жене пок. Јована Глигоріевића изъ Неготине, до 25. Мая.

б) надъ целимъ иманѣмъ поч. Милоша Јовановића изъ Неготине, до 25. Мая.

в) надъ целимъ иманѣмъ Јована Н. Сатлера и Франца Дрешка, шнайдера изъ Неготине, до 25. Мая.

2. При Суду Окр. Београдскогъ а) надъ масомъ поч. Јована Кузмановића изъ Остружнице, 18. Мая.

б) надъ целимъ иманѣмъ поч. Радована Миловића изъ Калугерице, до 18. Мая.

3. При Суду Окр. Гургусовачкогъ надъ целимъ иманѣмъ поч. Дмитра Пешића, качара, изъ Бабинъ-каль у Турской, до 19. Мая.

4. При Суду Окр. Ужичк. надъ целимъ иманѣмъ поч. Пантелие Милошевића изъ Среднѣ Добринѣ, до 18. Мая.

Јанко Петровић, синъ Миладина Петровића изъ Азбуковице проглашенъ е пресудомъ Суда Окр. Подринск. за распикућу.

Долуподписаный снабдѣвши кафану мою постоећу кодъ Дуда на теразіама съ разнимъ пійемъ, добримъ костюмъ и квартиромъ, а и съ добромъ шталомъ за конѣ, препоручуемъ се свима како одашнимъ тако и са стране долазећимъ гг. трговцима за многобройну посѣту съ обѣщанѣмъ, да ће гг. гости на найвеће њіово задовољство дочекани быти.

У Београду 6. Мая 1856.
Јосифъ Марковић.

Подписаный продаемъ изъ слободне руке, мой плацъ съ кућомъ, кои има скоро 6. фатій ширине и 18. дужине, а кои лежи између г. Томе Стојановића шнайдера и Дра Анђелкови-

ћа. Ко има волю купити га, нека се изволи јавити.

У Београду 10. Мая 1859.
(1—3) Митаръ Обрадовићъ,
Магазација на Сави

Подписаный, преселио се о ђурђеву-дне у кућу Пере Бурмутнића до г. I. Кумануде. Јвляюћи ово почитаемимъ своимъ гг. гостима а и осталой почитованой публики, моли, да га и у напредакъ њіовомъ посѣтомъ почествую. Онъ ће и одъ сада издавати коствъ и моћи ће сваки по вољи својой или односити кући, или се у њіовой кафани костирати. Обѣшава се тако исто, да ће свакогъ, како добримъ и вкуснимъ елима, тако и одабранимъ разнимъ виномъ, коє ће сваки моћи на мало а и на аковъ добыти, брзомъ послугомъ, а и найумерениомъ ценомъ послужити.

МИЛОШЪ РИСТИЊЪ,
кафеџа.

(3—3) Дућанъ мой у Пожаревцу, на лицу пјаце према чесми, коиє амъ узъ жену као уиразъ получіо, и кои е досадъ у парници стаяо, а садасамъ по пресудама земальски Судова добыо, продаемъ изъ слободне руке. Ко бы дакле желіо истый дућанъ купиби, нека се погодбе ради и условія за продаю обрати или на самогъ мене ил на могъ пуномоћника у горњой парници Г. Илию М. Ракића, у Пожаревцу са заступанѣмъ парничара и раденѣмъ парница занимаюћегъ се паћу а по прекинутой цени купцу тапшо издати. Теслимъ ће быти съ концемъ месеца Мая.

У Београду 1. Мая.
Ђорђе Д. Карагуновићъ
изъ Смедерева.

Подписаный узимамъ честь г. г. гостима како изъ Београда тако и са стране јавити, да самъ изъ г. Николчетове кафане на малој пјацы лежеће о ђурђеводу изселио се, и у кафану г. Јована Бачванина таки до прећашнѣ лежећу, преместіо. Ово обявлююћи молимъ гг. госте, да бы ме и у будуће свое посѣте удостовили, а а ћу се и одсадъ као и досадъ трудити, да и онако дочекамъ и угостимъ, како ће они савршено задовољни быти, и као што су, ако се неварамъ, досада задовољни были.

У Београду 28. Априла 1856.
Јованъ I. Стојиљковићъ
У Бачванина кафани.

СОБНЬЙ НАМЕШТАЙ

као : канабета, ормани, астали, кревети, огледала, лустери (поліелеи) и т. д.; а тако исто и

ОДЪ НОВА СРЕБРА

РАЗЛИЧНЕ ЦРКВЕНЕ УТВАРИ

И ЗА ДОМАЊУ ПОТРЕБУ СТВАРИ

могу се у најболѣмъ избору, а ценомъ найумерениомъ добыти у Земуну кодъ

СИНОВА СПИРИДОНА АНДРЕВВИЊА.

Дућанъ еданъ на лицу главне пјаце у Шабцу, тврдимъ матеріаломъ на сводъ озиданъ, унутра тишлерскимъ посломъ са свимъ потребама по новой форми израћенъ, са едномъ ардіомъ и подрумчићемъ, зануждне ствари коє у лето нетрпе топлину а зими зиму, дає се на едну или три године подъ кирию; поредъ тога ако е дућанци по-

требно може имати едну шупу пространу, две или три собе на долнѣмъ бою са еднимъ подрумомъ и куйномъ Овимъ се позива сваки кои волю има дућанъ самъ или како е горе наведено, подъ кирию узети, нека се изволи долеподписаноме ради погодбе јавити.

Пайко Илић
Членъ Суда Окр. Шабачкогъ.